

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การศึกษากระบวนการพัฒนาผู้เรียนและประเมินระดับพื้นฐาน 4 ด้านของนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีตามพระบรมราโชบายด้านการศึกษา พ.ศ. 2560 มีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ คือ 1) ศึกษากระบวนการพัฒนานักศึกษาคู 2) พัฒนาตัวชี้วัดของโครงสร้างพื้นฐาน 4 ด้าน และ 3) ประเมินพื้นฐาน 4 ด้านของนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ตามพระบรมราโชบายด้านการศึกษา พ.ศ. 2560 โดยกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษามีหลายกลุ่ม เช่น ผู้บริหาร อาจารย์ นักศึกษา และบัณฑิต คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี รวมไปถึงครูพี่เลี้ยงจากโรงเรียนในเครือข่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ในส่วนของการสรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะมีรายละเอียด ดังนี้

สรุปผล

1. ผลการศึกษากระบวนการพัฒนาพื้นฐาน 4 ด้านของนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ตามพระบรมราโชบายด้านการศึกษา พ.ศ. 2560 พบว่า รูปแบบการพัฒนาของคณะครุศาสตร์ มี 2 ลักษณะ คือ 1) การพัฒนาผ่านรายวิชาในหลักสูตร ซึ่งแบ่งเป็น 2 หมวดหลัก คือ หมวดวิชาการศึกษาทั่วไป เน้นเสริมสร้างความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ รอบรู้ เข้าใจ และเห็นคุณค่าของตนเอง ผู้อื่น สังคม ศิลปวัฒนธรรม และธรรมชาติ พัฒนาดตนเองอย่างต่อเนื่อง ดำเนินชีวิตอย่างมีคุณธรรม พร้อมให้ความช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์และเป็นพลเมืองที่มีคุณค่าของสังคม และหมวดวิชาเฉพาะด้าน เน้นเสริมสร้างสมรรถนะตามมาตรฐานวิชาชีพครู ซึ่งประกอบด้วยทั้ง จรรยาบรรณวิชาชีพ และความรอบรู้ เชี่ยวชาญในสาขาวิชาเอก และ 2) ผ่านกิจกรรมเสริมหลักสูตร มีทั้งหมด 7 โครงการ ได้แก่ 2.1) โครงการพัฒนานักศึกษาคูสู่ศตวรรษที่ 21 2.2) โครงการเตรียมความพร้อมการสอบใบประกอบวิชาชีพครูและความพร้อมสู่อาชีพครู 2.3) โครงการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพครูของนักศึกษา ด้านการปฏิบัติงานและการปฏิบัติตน 2.4) โครงการพัฒนาบัณฑิตที่พึงประสงค์ 2.5) โครงการเตรียมความพร้อมจากนักศึกษาคูสู่การทำงานในอาชีพครู 2.6) โครงการฟื้นฟูและอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นจันทบุรี และ 2.7) โครงการที่เกี่ยวข้องกับการปลูกฝังจิตสำนึกให้รักษาขนบธรรมเนียมประเพณีทางสังคม

2. ผลการพัฒนาตัวชี้วัดของโครงสร้างพื้นฐาน 4 ด้าน ตามพระบรมราโชบายด้านการศึกษา พ.ศ. 2560 พบว่า 1) ด้านมิติทัศนคติที่ถูกต้องต่อบ้านเมือง มี 5 ตัวชี้วัด 4 โครงสร้างย่อย ค่าเฉลี่ยความสอดคล้องอยู่ในช่วง 4.15-4.58 อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด ซึ่งตัวชี้วัดในทุก

โครงสร้างย่อยมีความเป็นเอกมิติ 2) ด้านมีพื้นฐานชีวิตที่มั่นคง-มีคุณธรรม มี 7 ตัวชี้วัด 4 โครงสร้างย่อย ค่าเฉลี่ยความสอดคล้องอยู่ในช่วง 4.52-4.75 อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งตัวชี้วัดในทุกโครงสร้างย่อยมีความเป็นเอกมิติ 3) ด้านมีงานทำ-มีอาชีพ มี 14 ตัวชี้วัด 2 โครงสร้างย่อย ค่าเฉลี่ยความสอดคล้องอยู่ในช่วง 4.43-4.78 อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งตัวชี้วัดในทุกโครงสร้างย่อยมีความเป็นเอกมิติ และ 4) ด้านเป็นพลเมืองดี มี 15 ตัวชี้วัด 3 โครงสร้างย่อย ค่าเฉลี่ยความสอดคล้องอยู่ในช่วง 4.52-4.88 อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งตัวชี้วัดในทุกโครงสร้างย่อยมีความเป็นเอกมิติ

3. ผลการประเมินพื้นฐาน 4 ด้านของนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ตามพระบรมราโชบายด้านการศึกษา พ.ศ. 2560 พบว่า ด้านมีพื้นฐานชีวิตที่มั่นคง-มีคุณธรรมมีผลการประเมินสูงสุด ค่าเฉลี่ยกับ 4.34 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.62 รองลงมา คือ ด้านมีทัศนคติที่ถูกต้องต่อบ้านเมือง ค่าเฉลี่ยกับ 4.14 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.65 และ ด้านเป็นพลเมืองดี ค่าเฉลี่ยกับ 3.97 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.68 ส่วนด้านที่ผลการประเมินน้อยที่สุด คือ ด้านมีงานทำ-มีอาชีพ ค่าเฉลี่ยกับ 3.96 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.44 ทั้งนี้ผลการประเมินทั้ง 4 ด้าน ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูอยู่ในระดับดี

อภิปรายผล

ในส่วนของการอภิปรายผลตามข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัย สามารถแบ่งได้ 2 ประเด็น โดยมีรายละเอียดการอภิปรายผลในแต่ละประเด็นดังนี้

ประเด็นที่ 1 กระบวนการพัฒนาพื้นฐาน 4 ด้านของนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ตามพระบรมราโชบายด้านการศึกษา พ.ศ. 2560 พบว่า รูปแบบการพัฒนาของคณะครุศาสตร์ มี 2 ลักษณะ ดังนี้

ลักษณะที่ 1 การพัฒนาผ่านรายวิชาในหลักสูตร ซึ่งแบ่งเป็น 2 หมวดหลัก ได้แก่ หมวดที่ 1 วิชาการศึกษาทั่วไป เน้นการเสริมสร้างความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ให้มีความรอบรู้กว้างขวาง เข้าใจ และเห็นคุณค่าของตนเอง ผู้อื่น สังคม ศิลปวัฒนธรรม และธรรมชาติ ใส่ใจต่อความเปลี่ยนแปลงของสรรพสิ่ง พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ดำเนินชีวิตอย่างมีคุณธรรม พร้อมให้ความช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์และเป็นพลเมืองที่มีคุณค่าของสังคมไทยและสังคมโลก (กระทรวงศึกษาธิการ, 2562 : 8) ซึ่งเป้าหมายการส่งเสริมในหมวดการศึกษาทั่วไปสอดคล้องกับพระบรมราโชบายด้านการศึกษา ด้านทัศนคติที่ถูกต้องต่อบ้านเมือง ที่ส่งเสริมให้บุคคลมีความรู้สึกความเข้าใจในเชิงบวกต่อสังคมไทย เคารพ ยอมรับการปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และศาสนาพุทธเป็นศาสนาประจำชาติ ตลอดจนขนบธรรมเนียมประเพณีไทยที่สืบทอดกันมาตั้งแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบัน และด้านการเป็นพลเมืองดี ที่ส่งเสริมให้บุคคลประพฤติตนให้เป็นไปตามระเบียบ กฎเกณฑ์ กฎหมาย และข้อบังคับต่าง ๆ ของสังคม หน้าที่ รักษา

สิทธิ เคารพกฎกติกาของสังคม ปฏิบัติตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม โดยมีการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน อันจะก่อให้เกิดการพัฒนาสังคมและประเทศชาติ ส่วนหมวดที่ 2 วิชาเฉพาะด้าน แบ่งเป็นกลุ่มวิชาชีพ ครูและกลุ่มวิชาเอก เน้นการเสริมสร้างสมรรถนะตามมาตรฐานวิชาชีพ กล่าวคือ เป็นผู้ที่สามารถเลือกใช้ปรัชญาตามความเชื่อในการสร้างหลักสูตรรายวิชา การออกแบบเนื้อหาสาระ กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อและเทคโนโลยีการสื่อสาร การวัดและประเมินผู้เรียน การบริหารจัดการชั้นเรียน สามารถในการนำความรู้ทางจิตวิทยาไปใช้ในการวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล กลไกการช่วยเหลือ แก้ไขและส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนที่ตอบสนองความต้องการ ความสนใจ ความถนัด และศักยภาพของผู้เรียนที่มีความแตกต่างระหว่างบุคคล สามารถจัดกิจกรรมและออกแบบการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์ เรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติและการทำงาน ในสถานการณ์จริง ส่งเสริมการพัฒนาการคิด การทำงาน การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น โดยบูรณาการการทำงานกับการเรียนรู้คุณธรรมจริยธรรม สามารถประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกัน แก้ไขปัญหา และพัฒนาด้วยความความซื่อสัตย์ สุจริต มีวินัยและรับผิดชอบต่อผู้เรียนโดยยึดผู้เรียนสำคัญที่สุด สามารถสร้างบรรยากาศ และจัดสภาพแวดล้อม สื่อการเรียน แหล่งวิทยาการ เทคโนโลยี วัฒนธรรมและภูมิปัญญาทั้งในและนอกสถานศึกษาเพื่อการเรียนรู้ มีความสามารถในการประสานงานและสร้างความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่ออำนวยความสะดวกและร่วมมือกันพัฒนาผู้เรียนให้มีความรอบรู้ มีปัญญา รู้คิด และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่องให้เต็มตามศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2562) ซึ่งเป้าหมายการส่งเสริมในหมวดวิชาเฉพาะด้าน สอดคล้องกับพระบรมราโชบายด้านการศึกษา ด้านพื้นฐานชีวิตที่มั่นคง-มีคุณธรรม ที่ส่งเสริมให้บุคคลประพฤติปฏิบัติตนภายใต้กรอบกฎหมายและศีลธรรม เป็นผู้รับผิดชอบต่อหน้าที่และต่อสังคม ตลอดจนเป็นผู้ยึดมั่นในความถูกต้องและด้านมีงานทำ-มีอาชีพ ที่ส่งเสริมให้บุคคลฝึกฝนให้เด็กและเยาวชนไทยมีความกระตือรือร้น ความทะเยอทะยาน และทุ่มเทแรงกายแรงใจอย่างเต็มที่ในการปฏิบัติงานให้ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

ลักษณะที่ 2 การพัฒนาผ่านกิจกรรมเสริมหลักสูตร มีทั้งหมด 7 โครงการ ได้แก่ 1) โครงการพัฒนานักศึกษาครูสู่ศตวรรษที่ 21 2) โครงการเตรียมความพร้อมการสอบใบประกอบวิชาชีพครูและความพร้อมสู่อาชีพครู 3) โครงการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพครูของนักศึกษา ด้านการปฏิบัติงานและการปฏิบัติตน 4) โครงการพัฒนาบัณฑิตที่พึงประสงค์ 5) โครงการเตรียมความพร้อมจากนักศึกษาครูสู่การทำงานในอาชีพครู 6) โครงการฟื้นฟูและอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นจันทบุรี และ 7) โครงการที่เกี่ยวข้องกับการปลูกฝังจิตสำนึกให้รักษาขนบธรรมเนียมประเพณีทางสังคม โดย 1) โครงการที่ปลูกฝัง ส่งเสริมให้นักศึกษามีทัศนคติที่ถูกต้องต่อบ้านเมือง ได้แก่ โครงการฟื้นฟูและอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นจันทบุรี โครงการที่เกี่ยวข้องกับการปลูกฝังจิตสำนึก

ให้รักษาขนบธรรมเนียมประเพณีทางสังคม โครงการพัฒนาบัณฑิตที่พึงประสงค์ โครงการที่เกี่ยวข้องกับการปลูกฝังจิตสำนึกให้รักษาขนบธรรมเนียมประเพณีทางสังคม 2) โครงการที่ปลูกฝัง ส่งเสริมให้นักศึกษามีพื้นฐานชีวิตที่มั่นคง-มีคุณธรรม ได้แก่ โครงการพัฒนานักศึกษาครูสู่ศตวรรษที่ 21 3) โครงการที่ปลูกฝัง ส่งเสริมให้นักศึกษามุ่งงานทำ-มีอาชีพ ได้แก่ โครงการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพครูด้านการปฏิบัติงานและการปฏิบัติตน โครงการเตรียมความพร้อมการสอบใบประกอบวิชาชีพครูและความพร้อมสู่อาชีพครู โครงการเตรียมความพร้อมจากนักศึกษาครูสู่การทำงานในอาชีพครู และ 4) โครงการที่ปลูกฝัง ส่งเสริมให้นักศึกษาเป็นพลเมืองดี ได้แก่ โครงการพัฒนานักศึกษาครูสู่ศตวรรษที่ 21 โครงการพัฒนาบัณฑิตที่พึงประสงค์ โครงการฟื้นฟูและอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นจันทบุรี ซึ่งแนวทางการพัฒนาสอดคล้องกับ วิสัย ชัยโกศล และคณะ (2564 : 105-109) ที่ศึกษารูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนตามพระบรมราโชบายด้านการศึกษาในหลวงรัชกาลที่ 10 ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในพื้นที่รับผิดชอบสำนักงานศึกษาธิการภาค 13 ผ่านการจัดโครงการเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ประกอบด้วย 1) การเสริมสร้างคุณลักษณะผู้เรียนด้านการมีทัศนคติที่ถูกต้องต่อบ้านเมือง โดยการจัดโครงการที่ใช้ในการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียน ได้แก่ 1.1) โครงการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน โดยมีวิธีการดำเนินการสร้างระเบียบวินัย การเข้าแถวหน้าเสาธง 1.2) โครงการเทิดทูลสถาบันหลักของชาติ การทำบันทึกความดีโครงการเข้าค่ายธรรมะก่อนจบการศึกษา โดยจะดำเนินการให้มีการเข้ารับการอบรมโครงการเข้าค่ายธรรมะอย่างน้อย 50 ชั่วโมงก่อนจบการศึกษา 1.3) โครงการน้อมนำพระบรมราโชบาย โดยดำเนินการจัดเป็นโครงการย่อย เช่น โครงการคุณธรรม โครงการจิตอาสานักเรียน โครงการสภานักเรียน โครงการเยาวชนจิตอาสา โครงการส่งเสริมนักเรียน โครงการหลักสูตรระยะสั้นเพื่อการส่งเสริมทักษะชีวิต เป็นต้น 1.4) โครงการวันสำคัญเน้นการจัดกิจกรรมในวันสำคัญต่าง ๆ กิจกรรมสวดมนต์วันศุกร์ 1.5) โครงการศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน 1.6) โครงการคุณธรรมเพื่อสร้างคนดีให้กับบ้านเมือง ซึ่งเป็นโครงการที่ตอบสนองกลยุทธ์ของโรงเรียน 1.7) โครงการประสานสัมพันธ์สร้างสรรค์การศึกษาโดยให้ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมกับนักเรียนเพื่อปลูกฝังค่านิยม เช่น กิจกรรมวันสำคัญของชาติ กิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา และ 1.8) โครงการชีวิตวิถีใช้กับนักเรียนที่เข้าเรียนใหม่ โดยใช้โครงการนี้เป็นหลักและมีโครงการย่อย ได้แก่ โครงการคุณธรรมจริยธรรม โครงการสถานศึกษาพอเพียง โครงการทัศนศึกษา โครงการส่งเสริมประเพณี วัฒนธรรมที่ดีโครงการประชาธิปไตย เป็นต้น 2) การเสริมสร้างคุณลักษณะผู้เรียนด้านการมีพื้นฐานชีวิตที่มั่นคง มีคุณธรรม โดยจะบูรณาการโครงการที่ใช้สำหรับพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียน ได้แก่ 2.1) โครงการสภานักเรียน 2.2) โครงการคุณธรรมจริยธรรม 2.3) โครงการโรงเรียนวิถีพุทธ 2.4) โครงการส่งเสริมอาชีพ 2.5) โครงการโรงเรียนสีขาว 2.6) โครงการโรงเรียนปลอดภัย และ 2.7) โครงการห้องเรียนของพ่อ 3) การเสริมสร้างคุณลักษณะผู้เรียนด้านการมีงานทำ-มีอาชีพ โครงการที่ใช้สำหรับพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียน โดยแต่ละ

โรงเรียนมีโครงการที่มีความคล้ายกัน โดยสรุป ได้แก่ 3.1) โครงการแนะแนว 3.2) โครงการส่งเสริมอัจฉริยภาพ 3.3) โครงการส่งเสริมคุณธรรม 3.4) โครงการส่งเสริมอาชีพ โครงการหารายได้ระหว่างเรียน และ 3.5) โครงการโรงเรียนเป็นฐานพัฒนาท้องถิ่น โครงการ 1 ไร่พอเพียง และ 4) การเสริมสร้างคุณลักษณะผู้เรียนด้านความเป็นพลเมืองที่ดี โดยจะจัดโครงการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนผ่านโครงการเด่นของสถานศึกษาแต่ละแห่ง ได้แก่ 4.1) โครงการสภานักเรียน 4.2) โครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม 4.3) โครงการค่ายวิชาการ 4.4) โครงการลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ 4.4) โครงการทัศนศึกษา 4.5) โครงการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน 4.6) โครงการโรงเรียนคุณธรรม 4.7) โครงการพัฒนานวัตกรรม 4.8) โครงการแนะแนวอาชีพ และ 4.9) โครงการโรงเรียนปลอดขยะ ถึงแม้ว่าชื่อโครงการในการพัฒนาพื้นฐาน 4 ด้าน ตามพระบรมราโชบายด้านการศึกษา พ.ศ. 2560 จะแตกต่างกันตามบริบทของสถานศึกษา แต่วัตถุประสงค์และกิจกรรมที่ใช้ปลูกฝังและส่งเสริมมีความใกล้เคียงกัน

ประเด็นที่ 2 การพัฒนาตัวชี้วัดของโครงสร้างพื้นฐาน 4 ด้าน ตามพระบรมราโชบายด้านการศึกษา พ.ศ. 2560 ซึ่งในการศึกษานี้ ผู้วิจัยมีการปรับคำในองค์ประกอบพื้นฐาน 4 ด้าน ให้เป็นวิชาการมากขึ้น ขยายนิยามศัพท์เพื่อให้สามารถสร้างตัวชี้วัดสำหรับวัดและประเมินผลได้ และรวมองค์ประกอบบางด้านที่มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันสูง โดยตัวชี้วัดผู้วิจัยปรับปรุงมาจากการทดสอบและประเมินสมรรถนะทางวิชาชีพครู ด้านการปฏิบัติงานและการปฏิบัติตน ตามมาตรฐานวิชาชีพครู พ.ศ. 2564 (คณะอนุกรรมการอำนวยการทดสอบ, 2564 : 6-9) ซึ่งผลการวิจัยพบว่า 1) ด้านมีทัศนคติที่ถูกต้องต่อบ้านเมือง มี 4 โครงสร้างย่อย 5 ตัวชี้วัด ได้แก่ 1.1) ความรู้ความเข้าใจต่อชาติบ้านเมือง มี 2 ตัวชี้วัด 1.2) การยึดมั่นในศาสนา มี 1 ตัวชี้วัด 1.3) ความมั่นคงในสถาบันพระมหากษัตริย์ มี 1 ตัวชี้วัด และ 1.4) ความเอื้ออาทรต่อสังคม มี 1 ตัวชี้วัด 2) ด้านมีพื้นฐานชีวิตที่มั่นคง-มีคุณธรรม มี 4 โครงสร้างย่อย 7 ตัวชี้วัด ได้แก่ 2.1) การรู้จักแยกแยะสิ่งที่ดี-ชอบ/ชั่ว-ดี มี 1 ตัวชี้วัด 2.2) การปฏิบัติแต่สิ่งที่ดีที่ชอบ สิ่งที่ดีงาม มี 4 ตัวชี้วัด 2.3) การปฏิเสธสิ่งที่ไม่ดี สิ่งที่ไม่ชอบ มี 1 ตัวชี้วัด และ 2.4) การสร้างคนดีให้แก่บ้านเมือง มี 1 ตัวชี้วัด 3) ด้านมีงานทำ-มีอาชีพ มี 2 โครงสร้างย่อย 14 ตัวชี้วัด ได้แก่ 3.1) การฝึกฝนให้เด็กและเยาวชนสู่งานทำงานจนสำเร็จ มี 5 ตัวชี้วัด และ 3.2) การฝึกฝนให้บัณฑิตทำงานอย่างมีอาชีพ (รวมด้านการฝึกฝนให้บัณฑิตทำงานเป็นกับด้านการสนับสนุนบัณฑิตมีอาชีพมีงานทำ) มี 9 ตัวชี้วัด และ 4) ด้านเป็นพลเมืองดี มี 3 โครงสร้างย่อย 15 ตัวชี้วัด ได้แก่ 4.1) การเป็นพลเมืองดีในองค์กรวิชาชีพครู มี 6 ตัวชี้วัด 4.2) การส่งเสริมให้ทุกคนมีโอกาสทำหน้าที่เป็นพลเมืองดี มี 4 ตัวชี้วัด และ 4.3) การเป็นพลเมืองดีในสังคมไทย มี 5 ตัวชี้วัด ซึ่งผลการตรวจสอบคุณโครงสร้างพื้นฐาน 4 ด้าน ตามพระบรมราโชบายด้านการศึกษา พ.ศ. 2560 พบว่ามีคุณภาพทั้งด้านความตรงเชิงพินิจ คุณภาพด้านความเที่ยง (ความสอดคล้องภายใน) และคุณภาพด้านความเป็นเอกมิติ หมายความว่า

แบบประเมินพื้นฐาน 4 ด้าน ตามพระบรมราโชบายด้านการศึกษา พ.ศ. 2560 ที่ผู้วิจัยปรับปรุงขึ้น สามารถที่จะนำไปใช้ประเมินเพื่อสะท้อนระดับพื้นฐาน 4 ด้าน ของนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากโครงสร้างพื้นฐาน 4 ด้าน ตามพระบรมราโชบายด้านการศึกษา พ.ศ. 2560 เป็นแนวคิดเชิงนโยบาย ซึ่งไม่พบหลักการหรือแนวคิด ทฤษฎีอื่นที่ใกล้เคียงจึงไม่สามารถอภิปรายเชื่อมโยงโครงสร้างดังกล่าวไปยังทฤษฎีอื่น ๆ ได้ นอกจากนี้ ยังไม่ปรากฏงานวิจัยที่ตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของพื้นฐาน 4 ด้าน ตามพระบรมราโชบาย ด้านการศึกษา พ.ศ. 2560 ดังนั้นผู้วิจัยจึงไม่สามารถ อภิปรายผลในเชิงความสอดคล้องด้านโครงสร้าง หรือองค์ประกอบได้ แต่การศึกษานี้จะเป็นแนวทางสำหรับการนำแนวคิดมาเปลี่ยนเป็นหลักการที่สามารถวัดและประเมินผลได้ตามตัวชี้วัดที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น อันจะทำให้แนวคิดดังกล่าวปรากฏ หลักฐานเชิงประจักษ์ที่ชัดเจน สามารถนำไปวางแผนพัฒนานักศึกษาให้มีคุณลักษณะพื้นฐาน 4 ด้าน ตามพระบรมราโชบายด้านการศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม

ประเด็นที่ 3 ผลการประเมินพื้นฐาน 4 ด้านของนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัย ราชภัฏรำไพพรรณี ตามพระบรมราโชบายด้านการศึกษา พ.ศ. 2560 เมื่อพิจารณาด้านมีทัศนคติที่ ถูกต้องต่อบ้านเมือง พบว่า ความมั่นคงในสถาบันพระมหากษัตริย์ ความเอื้ออาทรต่อสังคม ความรู้ ความเข้าใจต่อชาติบ้านเมือง และการยึดมั่นในศาสนาของนักศึกษามีผลการประเมินเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.91-4.46 อยู่ในเกณฑ์ระดับดี ซึ่งการพัฒนาและส่งเสริมนักศึกษาด้านมีทัศนคติที่ถูกต้องต่อบ้านเมือง มีในส่วนของรายวิชาหมวดการศึกษาทั่วไป โครงการฟื้นฟูและอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นจันทบุรี โครงการที่เกี่ยวข้องกับการปลูกฝังจิตสำนึกให้รักษานขนบธรรมเนียมประเพณีทางสังคม โครงการ พัฒนาบัณฑิตที่พึงประสงค์ และโครงการที่เกี่ยวข้องกับการปลูกฝังจิตสำนึกให้รักษานขนบธรรมเนียม ประเพณีทางสังคมส่งผลให้นักศึกษามีความมั่นคงในสถาบันพระมหากษัตริย์ มีความเอื้ออาทรต่อ สังคม มีความรู้ความเข้าใจต่อชาติบ้านเมือง และยึดมั่นในศาสนาอยู่ในเกณฑ์ระดับดี เป็นเพราะ กิจกรรมต่าง ๆ ในโครงการเน้นให้นักศึกษาได้ลงมือปฏิบัติจริง ได้สัมผัสสถานการณ์จริง ทำให้นักศึกษาซึมซับจนกลายเป็นทัศนคติเชิงบวกต่อบ้านเมืองสอดคล้องกับปรีชาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2551 : 249-251) ที่อธิบายว่า ทัศนคติเกิดจากประสบการณ์ สิ่งเร้าต่าง ๆ รอบตัวบุคคล การอบรม เลี้ยงดูการเรียนรู้ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดทัศนคติ แม้ว่า ประสบการณ์ที่เหมือนกัน ก็มีทัศนคติที่แตกต่างกันไปด้วยสาเหตุหลายประการ เช่น สติปัญญา อายุ เป็นต้น ทัศนคติมีทิศทางของการประเมิน คือ ลักษณะความรู้สึกที่เกิดขึ้น ถ้าเป็นความรู้สึกหรือ การประเมินว่าชอบ พอใจ เห็นด้วย ก็คือทิศทางในทางที่ดีเรียกว่า เป็นทิศทางในทางบวก ทัศนคติมี ความเข้ม คือ ปริมาณมากน้อยของความรู้สึก ถ้าชอบมากหรือไม่เห็นด้วยอย่างมาก ก็แสดงว่ามี ความเข้มสูง ถ้าไม่ชอบเลยหรือเกลียดที่สุด ก็แสดงมีความเข้มสูงไปอีกทางหนึ่ง ดังนั้นจะเห็นว่าการปลูกฝังทัศนคติเชิงบวกมีความสำคัญมากและต้องจัดกิจกรรมที่จะทำให้นักศึกษาเกิดทัศนคติที่มี

ความเข้มแข็งสูง แต่ข้อสังเกตผลการประเมินด้านการยึดมั่นในศาสนา มีคะแนนเฉลี่ย 3.91 ถึงแม้จะอยู่ในเกณฑ์ระดับดี แต่ยังคงพึงระวัง ดังนั้นคณะครุศาสตร์อาจจะต้องออกแบบกิจกรรมที่จะเพิ่มระดับความเข้มของการเกิดทัศนคติในเชิงบวกต่อศาสนา

เมื่อพิจารณาด้านมีพื้นฐานชีวิตที่มั่นคง-มีคุณธรรม พบว่า การปฏิเสณสิ่งที่ไม่ดี สิ่งที่ไม่ดีเพื่อผลประโยชน์ส่วนตน การรู้จักแยกแยะสิ่งที่ไม่ดี-ชอบ/ชั่ว-ดี การปฏิบัติแต่สิ่งที่ดี สิ่งที่ดีงาม และการสร้างคนดีให้แก่บ้านเมืองของนักศึกษา มีผลการประเมินเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.13-4.53 อยู่ในเกณฑ์ระดับดีถึงดีมาก ซึ่งการพัฒนาและส่งเสริมนักศึกษาด้านนี้มีพื้นฐานชีวิตที่มั่นคง-มีคุณธรรม มีในส่วนของรายวิชาหมวดวิชาเฉพาะ และโครงการพัฒนานักศึกษาคณะครุศาสตร์ปีที่ 21 ส่งผลให้นักศึกษามีการปฏิเสณสิ่งที่ไม่ดี สิ่งที่ไม่ดีเพื่อผลประโยชน์ส่วนตน การรู้จักแยกแยะสิ่งที่ไม่ดี-ชอบ/ชั่ว-ดี การปฏิบัติแต่สิ่งที่ดี สิ่งที่ดีงาม และการสร้างคนดีให้แก่บ้านเมืองอยู่ในเกณฑ์ระดับดีถึงดีมาก เป็นเพราะรายวิชาในหมวดวิชาเฉพาะซึ่งประกอบด้วยกลุ่มวิชาชีพครูและวิชาเอกมีการปลูกฝังจรรยาบรรณทางวิชาชีพ คุณธรรมจริยธรรม ประกอบกับการทำกิจกรรมที่เน้นระเบียบวินัยตามมาตรฐานของวิชาชีพครู และบุคลิกภาพเหมาะสมกับความเป็นครู ทำให้นักศึกษาซึมซับจนกลายเป็นคนที่มีคุณธรรมจริยธรรม แยกแยะสิ่งที่ไม่ดี-ชอบ ประพฤติปฏิบัติดี สอดคล้องกับสุภาษิต ใค้วดระกูล (2559 : 401) ที่อธิบายว่า คุณธรรมจริยธรรมเป็นสิ่งที่เรียนรู้ พัฒนาการทางคุณธรรมจริยธรรมเกิดคู่ควบกับพัฒนาการทางเขาวนปัญญา

เมื่อพิจารณาด้านมีงานทำ-มีอาชีพ พบว่า การฝึกฝนให้เด็กและเยาวชนสู้งาน ทำงานจนสำเร็จ และการฝึกฝนให้บัณฑิตทำงานอย่างมีอาชีพของนักศึกษา มีผลการประเมินเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.87-4.06 อยู่ในเกณฑ์ระดับดี ซึ่งการพัฒนาและส่งเสริมนักศึกษาด้านมีงานทำ-มีอาชีพ มีในส่วนของรายวิชาหมวดวิชาเฉพาะ โครงการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพครูด้านการปฏิบัติงานและการปฏิบัติตน โครงการเตรียมความพร้อมการสอบใบประกอบวิชาชีพครูและความพร้อมสู่อชีพครู และโครงการเตรียมความพร้อมจากนักศึกษาคณะครุศาสตร์การทำงานในอาชีพครูส่งผลให้นักศึกษามีการฝึกฝนให้เด็กและเยาวชนสู้งาน ทำงานจนสำเร็จ และการฝึกฝนให้บัณฑิตทำงานอย่างมีอาชีพอยู่ในเกณฑ์ระดับดี เป็นเพราะรายวิชาในหมวดวิชาเฉพาะซึ่งประกอบด้วยกลุ่มวิชาชีพครูและวิชาเอก มีการฝึกฝนให้นักศึกษามีความรู้ในศาสตร์ของวิชาชีพครู ศาสตร์ของวิชาเอกทำให้นักศึกษาได้เรียนรู้การนำหลักการ แนวคิด ทฤษฎีสู่การปฏิบัติงาน เช่น การสร้างสรรค์ผลงาน ความรับผิดชอบในการทำงาน การฝึกฝนทักษะเชิงวิชาชีพ เป็นต้น ประกอบกับการทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นส่วนเสริมในการเตรียมความพร้อมสู่โลกของการทำงาน โลกแห่งวิชาชีพสอดคล้องกับโมลี สุทธิโมลีโพธิ (2563 : 14) ที่อธิบายว่า แรงจูงใจภายในและแรงจูงใจภายนอกเป็นสิ่งที่พัฒนาได้ โดยแรงจูงใจภายใน เป็นสิ่งกระตุ้นให้บุคคลต้องการทำงาน เป็นความต้องการที่มาด้วยความปรารถนาของตนเอง เป็นความรู้สึกส่วนตัวที่ต้องการทำงานนั้น ๆ ให้สำเร็จสมบูรณ์ด้วยตนเอง สิ้นจ้าง รางวัล สิ่งตอบแทนต่าง ๆ หรือ

สิ่งล่อใจไม่มีความหมาย คนที่มีแรงจูงใจภายในจะมีความมุ่งมั่นทำงานของตน โดยไม่มีการรีรอ ไม่ต้องมีสิ่งมาเชิญชวน ชักจูงจะกระตือรือร้นมีกำลังใจ ส่วนแรงจูงใจภายนอก เป็นแรงจูงใจที่เกิดขึ้นด้วยสิ่งเร้าภายนอก เช่น เงินเดือน โบนัส โอกาสในการก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ความต้องการต่าง ๆ ที่จะช่วยให้การทำการกิจกรรมนั้น ๆ มีความหมายมากขึ้น ระดับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของบุคคลจึงเป็นดัชนีชี้้นำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมเพื่อมุ่งสู่จุดหมายนั้น ๆ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของบุคคลจะไม่ปรากฏชัดเจนจนกว่าจะมีสถานการณ์การรับรู้และเข้าใจว่าการประเมินประสิทธิภาพในการประกอบกิจกรรมของบุคคลว่าดี มีมาตรฐานเป็นเลิศ หากประสพกับความผิดหวังล้มเหลวบุคคลประเภทนี้จะปรับปรุงพัฒนาตนเองจนกว่าจะประสบความสำเร็จในครั้งต่อไป จะตั้งแรงจูงใจไว้ระดับสูงจะไม่ย่อท้อต่อปัญหาและอุปสรรค ไม่กลัวความผิดหวัง จะวางแผนอย่างรัดกุม แต่ข้อสังเกตผลการประเมินด้านการฝึกฝนให้บัณฑิตทำงานอย่างมืออาชีพ มีคะแนนเฉลี่ย 3.87 ถึงแม้จะอยู่ในเกณฑ์ระดับดี แต่ยังคงอยู่ในระดับที่ต้องเร่งปรับปรุง แก้ไข ดังนั้นคณะครุศาสตร์อาจจะต้องออกแบบกิจกรรมที่จะทำให้นักศึกษาครูได้สัมผัสกับบรรยากาศแห่งความสำเร็จ ฝึกประยุกต์ใช้ความรู้สู่การออกแบบการทำงานอย่างมีคุณภาพเพื่อนำไปสู่การทำงานอย่างครูมืออาชีพ

เมื่อพิจารณาด้านเป็นพลเมืองดี พบว่า การเป็นพลเมืองดีในองค์กรวิชาชีพครู การเป็นพลเมืองดีในสังคมไทย และการส่งเสริมให้ทุกคนมีโอกาสทำหน้าที่เป็นพลเมืองดีของนักศึกษามีผลการประเมินเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.75-4.23 อยู่ในเกณฑ์ระดับดี ซึ่งการพัฒนาและส่งเสริมนักศึกษา ด้านเป็นพลเมืองดี มีในส่วนของรายวิชาหมวดการศึกษาทั่วไป โครงการพัฒนานักศึกษาครูสู่ศตวรรษที่ 21 โครงการพัฒนาบัณฑิตที่พึงประสงค์ โครงการฟื้นฟูและอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นจันทบุรี ส่งผลให้นักศึกษาเป็นพลเมืองดีในองค์กรวิชาชีพครู เป็นพลเมืองดีในสังคมไทย และมีส่วนร่วมส่งเสริมให้ทุกคนมีโอกาสทำหน้าที่เป็นพลเมืองดีอยู่ในเกณฑ์ระดับดี เป็นเพราะรายวิชาในหมวดการศึกษาทั่วไปเน้นการเสริมสร้างให้บุคคลมีความรอบรู้อย่างกว้างขวาง เข้าใจ และเห็นคุณค่าของตนเอง ผู้อื่น สังคม ศิลปวัฒนธรรม และธรรมชาติ พร้อมให้ความช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์และเป็นพลเมืองที่มีคุณค่าของสังคม ประกอบกับการทำกิจกรรมในโครงการที่เน้นการปลูกฝังจิตสำนึกให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น การอยู่ร่วมกันช่วยเหลือกัน การรู้จักบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของตน สอดคล้องกับสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (2559 : 45) ที่อธิบายว่าการเสริมสร้างความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยต้องมีกระบวนการเรียนรู้ การให้ข้อมูลความรู้ ทักษะ เจตคติแก่นักเรียน นิสิต นักศึกษา และประชาชน เมื่อพลเมืองสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง จึงจะเกิดความรู้ ความเข้าใจ ตระหนักถึงบทบาท และสิทธิหน้าที่ของตน มีพลังทางการเมือง มีบทบาทและส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางนโยบายด้านการเมืองการปกครองระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ ซึ่งการเสริมสร้างความเป็นพลเมืองจะเกิดขึ้นได้ ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน เพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยที่ยั่งยืนต่อไป

แต่ข้อสังเกตผลการประเมินด้านการส่งเสริมให้ทุกคนมีโอกาสทำหน้าที่เป็นพลเมืองดี มีคะแนนเฉลี่ย 3.75 ถึงแม้จะอยู่ในเกณฑ์ระดับดี แต่ยังคงพึงระวัง ดังนั้นคณะครุศาสตร์อาจจะต้องออกแบบกิจกรรมที่จะทำให้นักศึกษาครูได้เรียนรู้ลักษณะการออกแบบโครงการหรือกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้อื่น เช่น นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน ฯลฯ ได้มีโอกาสทำหน้าที่เป็นพลเมืองดี

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้บริหาร หรือคณาจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีสามารถนำแบบประเมินพื้นฐาน 4 ด้าน ตามพระบรมราโชบายด้านการศึกษา พ.ศ. 2560 ไปใช้ในการประเมินสมรรถนะนักศึกษา ซึ่งมีประโยชน์ในการวางแผน พัฒนาปรับปรุงนโยบายเพื่อยกระดับพื้นฐาน 4 ด้านให้กับนักศึกษา

1.2 ผู้สนใจสามารถนำรูปแบบการพัฒนานักศึกษาครูของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีไปศึกษา ซึ่งมีประโยชน์ในการนำไปประยุกต์ใช้ในการวางแผน พัฒนาปรับปรุงนโยบายเพื่อยกระดับพื้นฐาน 4 ด้านให้กับผู้เรียนในสถาบันของตน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ผู้สนใจสามารถนำตัวชี้วัดของโครงสร้างพื้นฐาน 4 ด้าน ตามพระบรมราโชบายด้านการศึกษา พ.ศ. 2560 ที่ได้จากการวิจัยไปขยายผลต่อ อาจจะเป็นการเพิ่มหรือปรับปรุงตัวชี้วัดให้สอดคล้อง ครอบคลุมมากขึ้น หรือการตรวจสอบคุณภาพด้านความตรงเชิงโครงสร้างจากชุดตัวชี้วัด

2.2 จากการศึกษาพบว่ากระบวนการพัฒนาพื้นฐาน 4 ด้านของนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ตามพระบรมราโชบายด้านการศึกษา พ.ศ. 2560 ยังมีจุดที่ต้องปรับปรุง แก้ไข ผู้สนใจสามารถออกแบบเพื่อปรับปรุงกระบวนการพัฒนาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี